

BAKALÁŘSKÉ STUDIUM

Studijní program	Specializace v pedagogice
Studijní obor	Andragogika v profilaci na řízení lidských zdrojů v neziskové sféře
Forma studia	Kombinovaná
Akademický rok	2022/2023

Tematické okruhy a doporučená literatura ke státním závěrečným zkouškám:

- Obecná andragogika
- Management v neziskové sféře
- Aplikovaná andragogika

Každý student u SZZ předloží výzkumný materiál k bakalářské práci (dotazníky, záznamy rozhovorů apod.) a k jednotlivým tematickým okruhům seznam prostudované literatury.

Okruhy ke SZZ z obecné andragogiky

1. Andragogika a její postavení v systému věd. Charakter andragogické vědy a její specifika.
2. Dějiny andragogického myšlení. Historické a teoretické zdroje andragogiky. Idea celoživotního vzdělávání v díle J. A. Komenského. Vývoj českého vzdělávání dospělých. Vzdělávání dospělých v evropské dimenzi.
3. Vědy o výchově, andragogika jako věda o výchově a jako integrální praxeologická věda.
4. Pojem výchovy, psychické dispozice, konceptualizace pojmu výchova. Diferenciace výchovných jevů, rozdílnost aktérů, rozdílnost cílů.
5. Pedagogika a andragogika. Pedagogické zdroje a pedagogická východiska andragogiky. Identita pedagogického vědění, identita andragogického vědění. Andragogika jako umění a jako věda.
6. Integrovaná funkce andragogiky ve vědách o člověku. Aplikované andragogické disciplíny - profesní, sociální a kulturní andragogika.
7. Andragogika jako aplikovaná věda o člověku a pro člověka. Obecné vymezení interdisciplinarity, multidisciplinarity a transdisciplinarit v humanitních vědách.
8. Společnost znalostí, postindustriální společnost, globální společnost jako prostředí andragogické intervence.
9. Andragogické kompetence. Přístupy ke kompetencím a kompetenční modely.
10. Identifikace prostředí mobilizace lidských zdrojů. Identifikace vzdělávacích potřeb.
11. Androdidaktika a kurikulum ve vzdělávání dospělých.
12. Cíle ve vzdělávání dospělých a tvorba obsahu vzdělávání.
13. Metody a formy vzdělávání dospělých.
14. Institucionalizace vzdělávání dospělých.
15. Vzdělávání dospělých a práce. Organizační chování. Vývoj názorů na organizaci. Současný pohled na hodnotu práce.
16. Celoživotní učení. Společenské a hospodářské vlivy ve vzdělávání - sociální revoluce, nezaměstnanost, rekvalifikace, adaptace.
17. Identifikace vzdělávacích potřeb. Analýza vzdělávacích potřeb. Cíle vzdělávacích projektů. Vzdělávací potřeby. Odhad potřeb.
18. Projektování v andragogice. Evaluace vzdělávání. Projektování vzdělávací akce. Analýza vzdělávacích potřeb. Hodnocení a jeho proces.
19. Prostředí firemního vzdělávání. Obecné a úkolové prostředí firemního vzdělávání. Strategický přístup k firemnímu vzdělávání. Řízení podle kompetencí. Kompetenční modely.
20. Kvalita vzdělávání dospělých - akreditace, certifikace. Vzdělavatelé dospělých a jejich kompetence. Dokumenty ve vzdělávání dospělých.

Doporučená literatura

1. BALVÍN, J. *Pedagogika, andragogika a multikulturalita*. Praha: Hnutí R, v nakl. Radix, 2012.
2. BALVÍN, J. *Andragogika jako teorie výchovy a vzdělávání dospělých*. [elektronický zdroj]. Praha: Hnutí R, 2011.
3. BALVÍN, J. *Andragogika a filozofie: v aplikaci na romskou kulturu*. [elektronický zdroj]. Praha: Hnutí R, 2011.
4. BALVÍN, J. *Andragogická rozjímání na téma multikulturalita, sociální etika a hra: slovem a obrazem*. [elektronický zdroj]. Praha: Hnutí R, 2011.
5. BEDNAŘÍKOVÁ, I. *Kapitoly z andragogiky 1,2*. Olomouc, 2010.
6. BENEŠ, M. *Andragogika - filozofie - věda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001.
7. BENEŠ, M. *Andragogika - teoretické základy*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003.
8. BENEŠ, M. *Idea vzdělávání - v současné společnosti*. Praha: Eurolex Bohemia, 2002.
9. BERTRAND, Y. *Soudobé teorie vzdělávání*. Praha: Portál, 1998.
10. BROOKFIELD, S. *Adult Learning: An Overview*. In Tuinman, A. *International Encyclopedia of Education*. Oxford: Pergamon Press, 1995.
11. DVOŘÁKOVÁ, M., ŠERÁK, M. *Andragogika a vzdělávání dospělých*. Praha: FF UK, 2016.
12. HALEČKA, T., TOKÁROVÁ, A. *Metodologický význam principu interdisciplinárnosti vo vedách o vzdelávaní a výchove dospelých*. (sborník z mezinárodní konference). Olomouc: UP, 1998, s. 453 - 458.
13. JARVIS, P. *The Theory and Practice of Learning*. London, 1998.
14. KNOWLES, M. S. *The modern practice of adult education*. London, 1980.
15. Kolektiv autorů. *Lidské zdroje v České republice*. Praha: Národní vzdělávací fond, 1999.
16. LEIRMAN, W. *Čtyři kultury ve vzdělávání*. Praha: UK, 1996.
17. MUŽÍK, J. *Andragogická didaktika*. Praha, 1998.
18. PALÁN, Z., LANGER, T. *Základy andragogiky*. Praha: UJAK, 2008.
19. PRUCHA, J., VETEŠKA, J. *Andragogický slovník*. Praha: Grada, 2012.
20. PRUSÁKOVÁ, V. *Základy andragogiky I*. Bratislava: Gerlachprint, 2005.
21. PRUSÁKOVÁ, V. a kol. *Analýza vzdelávacích potrieb dospelých*. Banská Bystrica: UMB, 2010.
22. ŠIMEK, D., BARTOŇKOVÁ, H. *Andragogika*. Olomouc, 2002.
23. ŠKODA, K. *Kapitoly z dějin andragogiky*. Praha: Karolinum, 1996.
24. WALTEROVÁ, E. *Kurikulum (Proměny a trendy v mezinárodní perspektivě)*. Brno: MU, 1994.
25. VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ, M. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada, 2008.
26. VETEŠKA, J. *Přehled andragogiky*. Praha: Portál, 2016.
27. ZNEBEJÁNEK, F. *Podmínky rozvoje andragogiky: konstruktivistický přístup*. (Sborník z mezinárodní konference). Olomouc: UP, 1998.

Dokumenty EU:

Memorandum o celoživotním učení (se). Brusel: EK, 2001

Doporučení o klíčových kompetencích pro celoživotní vzdělávání. Brusel: REU, 2018.

Okruhy ke SZZ z managementu v neziskové sféře:

1. Úloha neziskových organizací v národním hospodářství a v občanské společnosti (pojetí občanské společnosti, poslání a činnost podniků a organizací). Opodstatněnost existence vládních a veřejnoprávních neziskových organizací.
2. Základy teorie neziskových organizací. Zásady fungování NO (společenská spotřeba, veřejná spotřeba, vlastnictví, problematika charakteru statků). Typologie neziskových organizací v ČR.
3. Nevládní neziskové organizace (základní členění, občanská sdružení, OPS, nadace, politické strany a církve, nevládní neziskový sektor v zahraničí). Základní zákony o neziskových organizacích (přehled legislativy).
4. Veřejnoprávní neziskové organizace (organizační složky, příspěvkové organizace, obce, kraje).
5. Řízení jako ekonomický nástroj v NO (plánování, SWOT analýza, ovlivňování okolí, principy a zásady, poslání, měření výkonnosti).
6. Uplatnění fundraisingu v NO (zdroje financování, způsoby fundraisingu, filozofie fundraisingu). Finance v NO (účetnictví, kalkulace, ceny, výkony, daně). Finanční analýza (rozhodovací ukazatele finanční analýzy).
7. Management v NO (pojetí komunikace, komunikační techniky, vztah komunikace a motivace, specifika personálního řízení, personální činnosti, hmotná zainteresovanost, odměňování).
8. Základní pojmy, funkce a členění managementu. Definice managementu a obsahový význam pojmu management. Funkce managementu - plánování, rozhodování, organizování, komunikování, motivování, kontrola, vedení lidí.
9. Charakteristika manažera, jeho činnosti, role a odpovědnosti. Vlastnosti manažera - vrozené a získané. Hierarchie řídicích struktur. Manažerská odpovědnost (vůči vlastníkům, zaměstnancům, státu, společnosti, sobě). Manažerské role - interpersonální, informační, rozhodovací. Typy manažerů v průběhu vývoje firmy.
10. Moderní směry managementu. Procesní přístupy - důraz na klasifikaci manažerských funkcí a jejich spojení v integrovaný celek.
11. Současný management v neziskové sféře. Organizační prostředí současnosti. Hledání dokonalosti Peterse a Watermana. Dokonalost ve využívání lidí (Leadership - Kanterová - Benchmarking - učit se od nejlepších - Outsourcing, metoda PPP, Balanced Scorecard).
12. Proces plánování. Členění plánů podle jejich charakteru - časové, věcné. Plánovací proces, tvorba cílů a jejich charakteristika. Podnikatelský záměr, jeho vztah k plánování.
13. Rozhodování a rozhodovací metody. Definování procesu rozhodování. Potřebné podklady pro Součásti rozhodovacího procesu, typy rozhodování. Formulace rozhodnutí a charakter rozhodnutí - příkaz (zákaz), doporučení, návod, pomocné metody při rozhodování.
14. Proces organizování. Definice organizování, organizace a její základní charakteristiky. Základní typy organizačních struktur - liniová, funkcionální, funkcionálně-štabní, maticová. Organizační architektura.
15. Personální management a vedení lidí. Definice personální práce. Personální

činnosti. Legislativa zaměstnávání pracovníků. Kariéra.

16. Motivace a stimulace. Motivace - definování pojmu, zdroje motivace. Motivační teorie. Motivační profil člověka. Definice stimulace, prostředky stimulace - hmotné a nehmotné prostředky. Výkon a spokojenost pracovníka, pracovní výkon, motivace k řídicí činnosti.
17. Specifika manažerské funkce (Fayol, Appleby, Drucker, Koontz a Weihrich, Miner) a klasifikace teorií řízení (teorie rysů, skupin, syntézy, situační teorie; transformační a transakční teorie).
18. Proces kontroly. Definice kontrolního procesu, její funkce, fáze a členění. Druhy a formy kontrolního procesu. Přístupy k stanovení standardů. Vývojové tendence kontroly. Přenášení pracovních povinností - systém delegování pravomoci a odpovědnosti. Definování controllingu a jeho zásady.
19. Strategický management - podstata a funkce. Poslání organizace. Cíle organizace. Zájmové skupiny. Analýza vnějšího a vnitřního prostředí. Volba strategií a jejich implementace strategií.
20. Základy etiky a organizační kultury. Etika, morálka. Organizační etika jako aplikovaná etika. Etický kodex firmy - význam, obsah. Definice kultury organizace, její význam. Prvky a projevy organizační kultury. Změny organizační kultury a její dopady.

Doporučená literatura

1. ARMSTRONG, M. *Řízení lidských zdrojů*. Praha: Grada Publishing, 2007.
2. BACHMAN, P. *Management neziskové organizace*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011.
3. BEDRNOVÁ, E., NOVÝ, I. a kol. *Psychologie a sociologie řízení*. Praha: Management Press, 2007.
4. BĚLOHLÁVEK, F. *Desátero manažera*. Brno: Computer Press, 2000.
5. BĚLOHLÁVEK, F., KOŠTAN, P., ŠULEŘ, O. *Management*. Brno: Computer Press, 2006.
6. BOUKAL, P. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. Praha: Oeconomica, 2009.
7. CIMBÁLNÍKOVÁ, L. *Management*. Olomouc: UPOL, 2004.
8. ČEPELKA, O. *Průvodce neziskovým sektorem Evropské unie*. Omega, Liberec, 2003.
9. DĚDINA, J., CEJTHAMR, V. *Management a organizační chování*. Praha: Grada Publishing, 2004.
10. DRUCKER, P. F. *Řízení neziskových organizací*. Praha: Management Press, 1994.
11. FAERBER, Y., STOWE, Ch. *Vedení lidí v praxi*. Praha: Grada Publishing, 2007.
12. FOOTOVÁ, M., HOOKOVÁ, C. *Personalistika*. Praha: Computer Press, 2002.
13. FRIČ P. a kol. *Dárcovství a dobrovolnictví v České Republice*. Praha: NROS Agens, 2001.
14. FRIČ, P., GOULLI, R. *Neziskový sektor v České republice*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001.
15. HAWKINS, P., SHOHET, R. *Supervize v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2004.
16. KOCIANOVÁ, R. *Personální činnosti a metody personální práce*. Praha: Grada, 2010.
17. KOL. AUTORŮ. *Podpora sponzorství a filantropie v ČR*. Praha: Fórum dárců, 1996.
18. KOUBEK, J. *Řízení lidských zdrojů*. Praha: Management Press, 2007.
19. KUBEŠ, M. a kol. *Manažerské kompetence*. Praha: Grada publishing, 2004.
20. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003.
21. NADACE VIA. *Praktický průvodce fundraisingem pro neziskové organizace*. Praha, 2006.
22. NOVOTNÝ, J., LUKEŠ, M. a kol. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2008.
23. OBST, O. *Manažerské minimum pro učitele*. Olomouc: UPOL, 2006.
24. POLAČKOVÁ, Z. *Fundraisingové aktivity: jak získat finanční prostředky od místní komunity*. Praha: Portál, 2005.
25. RAKUŠANOVÁ, P., STAŠKOVÁ, B. *Organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Professional Publishing, 2007.
26. REKTOŘÍK, J. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2007.
27. SKOVAJSA, M. a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál, 2010.
28. SVĚTLÍK, J. *Marketingové řízení školy*. Praha: Wolters Kluwer, 2009.
29. ŠEDIVÝ, M., MEDLÍKOVÁ, O. *Úspěšná nezisková organizace*. Praha: Grada, 2011.
30. ŠIMKOVÁ, E. *Management a marketing v praxi neziskových organizací*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009.
31. ŠKARABELOVÁ, S. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005.
32. ŠKARABELOVÁ, S. *Fundraising - získávání finančních prostředků*. Praha: Ekopress, s.r.o., 2007.
33. ŠOBÁŇOVÁ, P. *Fundraising*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010.
34. ŠULEŘ, O. *100 klíčových manažerských technik*. Brno: Computer Press, 2009.
35. ŠULEŘ, O. *5 rolí manažera a jak je úspěšně zvládnout*. Brno: Computer Press, 2008.
36. URBAN, J., STÝBLO, J., VYSOKAJOVÁ, M. *Personalistika 2009-2010*. ASPI, 2009.
37. VODÁČEK, L. *Moderní management v teorii a praxi*. Praha: Management Press, 2009.
38. WAGNEROVA, I. *Psychologie práce a organizace - nové poznatky*. Praha: Grada, 2011.
39. WALKER, A. J. *Moderní personální management*. Praha: Grada, 2003.

Okruhy ke SZZ z aplikované andragogiky

1. Andragogika jako aplikovaná věda o člověku a pro člověka. Aktuální otázky aplikace a implikace andragogiky v teorii i praxi. Profese andragoga.
2. Kvantitativní přístup ve výzkumu andragogických jevů. Metody (dotazník, škálování, experiment), analýza a interpretace dat. Kvalitativní přístup ve výzkumu andragogických jevů. Metody (rozhovor, pozorování, analýza dokumentů), analýza kvalitativních dat, interpretace.
3. Multikulturní aspekty v andragogice. Interkulturní komunikace. Řízení lidských zdrojů v multikulturním prostředí.
4. Speciálně pedagogická a klinická diagnostika, související se vzděláváním dospělých. Instituce, zabývající se takto zaměřeným poradenstvím a diagnostikou.
5. Poradenství. Vymezení oboru, dějiny. Poradenství v systému humanitních věd. Mezioborové vazby. Typy poradenství. Pojetí a metody poradenské práce s dospělými. Poradenský systém v ČR. Vznik a jeho vývoj. Současné pojetí poradenského systému na úrovni školského a sociálního sektoru.
6. Poradenství jako komunikační proces. Andragogická komunikace. Vnitřní a vnější podmínky poradenské komunikace. Typy komunikace (nonverbální a verbální komunikace). Komunikační dovednosti v poradenském procesu (rozhovor, jeho druhy, typy otázek, slyšení, naslouchání).
7. Gerontagogika. Didaktické aspekty vzdělávání seniorů. Typy programů a možnosti vzdělávání seniorů. Výchova ke stáří a ve stáří v kontextu celoživotního učení a vzdělávání.
8. Supervize v andragogice. Vymezení hranic mezi poradenstvím, supervizí a terapií - komparace cílů a metod. Supervize versus intervize. Přístupy v supervizi. Supervizní modely.
9. Sociální andragogika. Sociální dimenze edukace dospělého jedince. Socializace, resocializace jedince. Individuální, skupinová práce a práce na úrovni komunity. Preventivní charakter sociální andragogiky.
10. Dynamika lidského sociálního chování. Vymezení pojmu, poruchy. Motivace jako intrapsychický základ dynamiky sociálního chování. Motivy, potřeby a jejich hierarchizace (Maslow), emoce.
11. Osobnost z hlediska sociální psychologie. Proces socializace a regulace lidského chování. Vymezení pojmů, činitelé socializace, regulace lidského chování, podmínky a formy socializace, zákony sociálního učení.
12. Sociální a interpersonální percepce. Hodnocení a výběrovost vnímaných podnětů při interpersonální percepci.
13. Sociální normy. Prosociální a antisociální chování. Altruismus, etika, hodnoty. Kvalita života a wel-being v současném pojetí. Determinanty kvality života a metody hodnocení.
14. Systém vztahů k vlastnímu „já“, utváření vztahu k sobě, sebepercepce, sebehodnocení, sebepojetí, sebeprezentace. Vývoj identity.
15. Teorie sociální percepce; interpersonální perceptivní styly. Přitažlivost, neutrální a averzivní postoje v interpersonální komunikaci.
16. Psychologie řízení (řízení rozvoje, styly personálního řízení, vzdělávání pracovníků; pracovní kariéra). Pracovní skupina a pracovní tým.

17. Psychologie organizace (vnitřní prostředí a kultura organizace, organizační klima). Psychologické aspekty pracovního vztahu. Jedinec v organizaci. Time management.
18. Sociální komunikace, pojetí komunikace v sociální psychologii. Struktura a dynamika komunikace. Druhy komunikace, komunikační obsahy, asertivita, média a masová komunikace.
19. Psychopatologie – projevy, léčba a prognóza vybraných duševních poruch a stavů z hlediska jejich vlivu pro vzdělávání dospělých.
20. Náročné životní situace – frustrace, klasifikace konfliktů, základní typy traumat, deprivací a krizí. Stres, jeho znaky, fáze stresové situace. Copingové strategie, význam sociální opory.

Doporučená literatura

1. ATKINSONOVÁ, R., ATKINSON, R. *Psychologie*. Praha: Victoria Publishing, 1998.
2. BALVÍN, J. *Andragogika a filozofie: v aplikaci na romskou kulturu*. [elektronický zdroj]. Praha: Hnutí R, 2011.
3. BUSS, D. M. *Evolutionary psychology: The new science of the mind*. Boston: Allyn & Bacon, 2004.
4. ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001.
5. DRAPELA, V. *Přehled teorií osobnosti*. Praha: Portál, 1998.
6. HALEČKA, T., TOKÁROVÁ, A. *Metodologický význam principu interdisciplinárnosti vo vědách o vzdělávání a výchově dospělých*. (sborník z mezinárodní konference). Olomouc: UP, 1998, s. 453 - 458.
7. HAVRDOVÁ, Z. a kol. *Kultura organizace a supervize ve vzájemném působení*. Praha: Univerzita Karlova, 2011.
8. HAVRDOVÁ, Z., HAJNÝ, M. *Praktická supervize*. Praha: Galén, 2008.
9. HLADÍK, J. *Multikulturní výchova*. Zlín: UTB, 2006.
10. KARNSOVÁ, M. *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem*. Praha: Portál, 1995.
11. KERN, H. *Přehled psychologie*. Praha: Portál, 2006.
12. KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál, 2000.
13. KREBS, V., a kol. *Sociální politika*. Praha: Codex, 1997.
14. KŘIVOHLAVÝ, J. *Stárnutí z pohledu pozitivní psychologie*. Praha: Grada Publishing, 2011.
15. KŘIVOHLAVÝ, J. *Stárnutí z pohledu pozitivní psychologie*. Praha: Grada Publishing, 2011.
16. MAREŠ, J., KŘIVOHLAVÝ, J. *Komunikace ve škole*. Brno: MU, 1995.
17. MATOUŠEK, O. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2003.
18. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: SLON, 1993.
19. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2005.
20. MATOUŠEK, O., a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003.
21. MATOUŠEK, O., a kol. *Základy sociální práce*. Praha: Portál, 2001.
22. MUSIL, J. *Pedagogická psychologie*. Zlín: UTB, 2005.
23. MUSIL, J. *Sociální psychologie*. Zlín: UTB, 2005.
24. MUSIL, J. *Vývojová psychologie I*. Zlín: UTB, 2006.
25. NAKONEČNÝ, M. *Encyklopedie obecné psychologie*. Praha: Academia, 2001.
26. NAKONEČNÝ, M. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 1996.
27. NOVOSAD, L. *Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním*. Praha: Portál, 2009.
28. OREL, M. a kol. *Psychopatologie*. Praha: Grada, 2012.
29. ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Krizová intervence pro praxi*. Praha: Grada, 2011.
30. ŠPATENKOVÁ, N., SMÉKALOVÁ, L. *Edukace seniorů*. Praha: GRADA Publishing, 2015.
31. THOROVÁ, K. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015.
32. VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie osobnosti*. Praha: Karolinum, 2010.
33. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2012.
34. Vágnerová, M. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014.
35. VÁGNEROVÁ, M. *Školní poradenská psychologie pro pedagogy*. Praha: Karolinum, 2005.
36. VODÁČKOVÁ, D. a kol. *Krizová intervence*. Praha: Portál, 2012.
37. VETEŠKA, J. *Gerontagogika*. Praha: ČAS, 2017.
38. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2008.
39. WAGNEROVA, I. *Psychologie práce a organizace*. Praha: Grada, 2011.